

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.13.1.2024

Łukasz Urbański
Dyrektor Kujawsko-Pomorskiego
Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego w Minikowie
Minikowo 1
89-122 Minikowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały
nr KPK-KPO.441.251.2024 z 27 stycznia 2025 r.

P/24/041 – Ochrona wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych

I. Dane identyfikacyjne.

Jednostka kontrolowana	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie ¹ , Minikowo 1, 89-122 Minikowo.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łukasz Urbański, Dyrektor WODR od 2 lipca 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ul style="list-style-type: none"> – Ryszard Kamiński, Dyrektor WODR, w okresie od 7 lutego 2017 r. do 17 grudnia 2019 r. oraz w okresie od 1 października 2021 r. do 1 lipca 2024 r. – Ryszard Zarudzki, Dyrektor WODR, w okresie od 1 maja 2020 r. do 30 września 2021 r. – Lidia Lewandowska, p.o. Dyrektor WODR w okresie od 18 grudnia 2019 r. do 30 kwietnia 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Prowadzenie działań edukacyjnych i doradczych w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem i po tym okresie ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Hanna Loch-Klimek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/94/2024 z 28 maja 2024 r., 2. Leszek Murat, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/93/2024 z 28 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1-12)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności.

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2023 Dyrektor KPODR zapewniał warunki kadrowo-organizacyjne w celu prowadzenia działalności edukacyjnej i doradczej w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. W szczególności prawidłowo i rzetelnie prowadził szkolenia oraz udzielał pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych odnośnie do ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, a także zaleceń zawartych w zbiorze dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca

¹ Dalej: „KPODR”, „WODR” lub „Ośrodek”.

² Data zakończenia czynności kontrolnych 12 listopada 2024 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

2017 r. Prawo wodne⁵. Jako nierzetelne NIK oceniła jednak nieprzeprowadzenie wszystkich zaplanowanych szkoleń.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

OBSZAR

Prowadzenie działań edukacyjnych i doradczych w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Opis stanu faktycznego

1. WODR prowadził szkolenia dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie: ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych odnośnie do ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, a także zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 upw, zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. g oraz k ustawy z 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego⁶. W ramach realizacji powyższego zadania w latach 2018-2023 WORD zorganizował:

- 246 szkoleń dla 5 069 uczestników na temat: „Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotowa oraz ramowa dyrektywa wodna”, z tego w kolejnych latach odpowiednio: 64, 78, 22, 42, 23 i 17 dla 1 090, 2 166, 451, 724, 368, 270 uczestników,
- 93 szkolenia dla 1 838 uczestników w zakresie zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 upw, w tym w poszczególnych latach: 39, 33, dwa, sześć, siedem, sześć dla 753, 735, 36, 105, 141 i 68 uczestników,
- 117 szkoleń dla 2 919 uczestników w zakresie obowiązków rolnika w świetle upw⁷, z tego w 2022 r. 46 szkoleń dla 1 146 uczestników i w 2023 r. 71 szkoleń dla 1 773 uczestników,
- trzy konferencje w 2019 r. (307 uczestników) dotyczące zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywy azotowej oraz ramowej dyrektywy wodnej,
- jedno szkolenie⁸ dla 58 uczestników w zakresie ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE⁹.

(akta kontroli str. 41, 48-81, 163-230)

W ramach przedsięwzięcia pn.: „Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód”, objętego umową z 24 sierpnia 2018 r. nr 198/2018/Wn-50/EE-EE/D, zawartą pomiędzy Fundacją na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa¹⁰ a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, WODR realizował zawartą z Fundacją 10 grudnia 2018 r. umowę nr 7/wodr/azot/2018. W jej ramach delegował doradców rolnych i wykładowców do udziału w szkoleniach i warsztatach oraz realizował szkolenia i warsztaty związane z wdrażaniem programu azotanowego. Wydatki na realizację zadania, w tym: [1] pokrycie kosztów dojazdu 25

⁵ Dz. U. z 2024 r., poz. 1087, ze zm. dalej: „upw”.

⁶ Dz. U. z 2024 r., poz. 76, dalej: „ujdr”.

⁷ W ramach umowy 00009.DDD.65140.1.09017.2019.02 z 20 kwietnia 2022 r. (PROW 2014-2020) zawartej pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa a WODR.

⁸ Szkolenie w dniu 8 listopada 2023 r.

⁹ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2024-2020 – Poddziałanie 4.1.2. Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. - zasady udzielania pomocy”.

¹⁰ Dalej: „Fundacja”.

doradców rolnych do udziału w jednym dwudniowym szkoleniu w dniach 19-20 lutego 2019 r. oraz [2] zorganizowanie 12 warsztatów dla 306 uczestników, wyniosły 20,5 tys. zł, a wynagrodzenie za realizacji umowy 27,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 42-47, 135-158, 274-445)

Dyrektor WODR zidentyfikował potrzeby szkoleniowe rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie możliwości i zasad ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych bądź zagranicznych odnośnie do ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 upw oraz prowadził działania w celu uczestnictwa w nich rolników z każdej gminy znajdującej się we właściwości terytorialnej KPODR, zgodnie z przygotowanymi sposobami działania, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 uodr.

Szkolenia dotyczące nawożenia azotem jak i pomoc w sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych były działaniami, które planują, a następnie promują na terenie swojego działania doradcy terenowi. Stopień realizacji ww. zadań omawiany był na odbywających się w danym roku naradach Dyrektora KPODR z Dyrektorami Oddziałów, Kierownikami działów i Kierownikami Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego.

(akta kontroli str. 42-47, 62-75, 101-102, 476-496)

Ośrodek identyfikował osiągnięte efekty podejmowanych działań w zakresie szkoleń dla rolników oraz sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej na podstawie Programów działalności KPODR oraz prezentował je w Sprawozdaniach z realizacji rocznego Programu działalności WODR. Przy planowaniu kolejnych działań (szkolenia/pomoc przy sporządzaniu dokumentacji) w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych brane były pod uwagę określane co roku przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, priorytety działalności doradczej dla wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego, tj.:

- w 2018 r. Priorytet 5b – upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badania gleb i ich wapniowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotowej,
- w 2019 r. Priorytet 5a – program działań mający na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu oraz zbioru zasad dobrej praktyki rolniczej,
- w 2020 r. Priorytet 2a, w 2021 r. Priorytet 2b, w 2022 r. Priorytet 2b – upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, programu azotanowego oraz wymagań ramowej dyrektywy wodnej,
- w 2023 r. Priorytet 4e – dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami ze źródeł rolniczych (aktualizacja programu azotanowego).

(akta kontroli str. 42-47, 76-100)

Dyrektor wskazał, że KPODR w trosce o jakość świadczonych usług doradczych oraz szkoleniowych prowadzi monitoring świadczonych usług, w ramach którego prowadzone były m.in.: badania ankietowe, których celem było określenie obszarów

problemowych dla klientów Ośrodka w zakresie m.in. technologii produkcji roślinnej, ekonomiki i zarządzania gospodarstwem rolnym, a także ochrony środowiska. Ankieta zawierała pytania dotyczące zagadnień/obszarów problemowych istotnych dla respondenta, a te z kolei zawierały zamkniętą listę zagadnień tematycznych - liczba wskazań nie była ograniczona. Wśród nich występowały m.in. zasady nawożenia czy opracowanie planu nawożenia. Metodyka badań ankietowych obejmowała trzy etapy, w pierwszym zbierane były informacje, za pomocą ankiet wypełnianych przez rolników podczas szkoleń. Badania w terenie prowadzili doradcy Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego. W drugim etapie dane były weryfikowane i wprowadzane do bazy danych przez pracowników Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw. W trzecim etapie dokonywane były analizy zebranych danych i opracowywane wyniki, które uwzględniane były w Programie Działalności KPODR.

(akta kontroli str. 42-47, 101-102)

Liczba szkoleń oraz liczba ich uczestników w latach 2018-2023 w zakresie: [1] OCHRONY WÓD – symbol szkolenia Z.1.O.1. (lata 2018-2021) oraz Z.1.P.1 (lata 2022-2023) pn. „Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotowa oraz ramowa dyrektywa wodna” oraz [2] DOBRA PRAKTYKA ROLNICZA - Z.1.K.1. pn. „Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 upw” wyniosła:

- szkolenia planowane - 388, w tym w poszczególnych latach objętych kontrolą odpowiednio: 136, 75, 75, 37, 31, 34,
- szkolenia zrealizowane - 342, w poszczególnych latach: 103, 114, 24, 48, 30, 23,
- planowana liczba uczestników szkoleń: 7625 osób, w poszczególnych latach: 2 650, 1 495, 1 475, 760, 605, 640,
- faktyczna liczba uczestników: 7 214 osób, w poszczególnych latach 1 843, 3 208, 487, 829, 509, 338.

W latach 2016 i 2017 przeprowadzono odpowiednio 63 i 71 szkoleń dotyczących zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych oraz dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej dla 1 113 i 1 248 uczestników.

WODR nie wykonał zaplanowanej liczby szkoleń oraz nie przeszkolił zaplanowanej liczby uczestników w latach 2018, 2020, 2022-2023 w zakresie zaleceń zawartych w zbiorze dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust 1 upw oraz w zakresie zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotowej i ramowej dyrektywy wodnej, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 42, 164-185, 480-496, 569-594)

WODR nie korzystał z bezpośredniego dostępu do danych zgromadzonych w systemach ewidencji producentów, gospodarstw rolnych oraz wniosków o przyznanie płatności, o których mowa w przepisach ustawy z 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności¹¹, nie posiadał danych o wszystkich podmiotach, o których mowa w art. 102 ust 1 upw, gospodarujących na terenie jego właściwości terytorialnej. Dyrektor KPODR poinformował, że w celu prowadzenia działalności doradczej, producent/rolnik dostarcza dokumenty wygenerowane przez siebie z ww. ewidencji, a na ich podstawie prowadzone były dalsze czynności

¹¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 885.

doradczym usługowym. KPODR prowadził własną bazę klientów Ośrodka – Elektroniczny System Wspomagający Pracę Doradców. W 2024 r. w ww. systemie zarejestrowanych było 23 521 klientów, którym Ośrodek świadczył usługi m.in.: doradztwa rolniczego, porad czy szkoleń. W systemie tym zapisywane były m.in.: dane dotyczące lokalizacji gospodarstwa, profilu i skali produkcji. Baza posiadała aplikacje służące sprawozdawczości działań Ośrodka oraz pozwalała na generowanie raportów historii wykonanych usług dla pojedynczego gospodarstwa. KPODR otrzymał od Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie¹² metodykę doradzania pn.: „Ograniczenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu. Metodyka doradzania (...)”. WODR korzystał z ww. dokumentu w celu realizacji poddziałania 2.1. „Wsparcie korzystania z usług doradczych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

(akta kontroli str. 42-47, 231-236, 498-503, 503-506)

2. KPODR pomagał rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej w ramach działalności doradczej, w tym w latach 2018 – 2023:

- udzielił łącznie 60 791 indywidualnych porad¹³, w tym w kolejnych latach odpowiednio: 5 798, 5 050, 6 850, 5 597, 5 070, 32 426,
- sporządził na wnioski rolników lub innych mieszkańców obszarów wiejskich łącznie 4 867 dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy, w kolejnych latach odpowiednio: 1 237, 930, 473, 48, 63, 2 116.

WODR 161 razy udzielił pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych, w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Liczba wniosków kierowanych do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹⁴ niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej przy których wypełnianiu WODR udzielił pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w kolejnych latach począwszy od 2019 r. wyniosła: 49, 39, 25, 11 i 37.

Wysokość opłat, pobranych za sporządzenie dokumentacji wyniosła łącznie 125,0 tys. zł i w kolejnych latach począwszy od 2019 r. wynosiła: 39,3 tys. zł, 29,9 tys. zł, 18,1 tys. zł, 8,3 tys. zł, 29,3 tys. zł. W okresie objętym kontrolą nie dokonywano zwrotów opłaty za wypełnione wnioski oraz nie wpłynęły wnioski o dokonanie tych zwrotów.

(akta kontroli str. 536-567, 18, 42-47, 159-162)

3. W latach 2018-2023 r. WODR sporządził 9 307 planów nawożenia, w tym: 660 w 2018 r., 1 339 w 2019 r., 1 030 w 2020 r., 2 490 w 2021 r., 2 413 w 2022 r. oraz 1 375 w 2023 r. Wysokość opłat pobranych za plany wyniosła łącznie 985,1 tys. zł, z tego 119,0 tys. zł w 2018 r., 206,7 tys. zł w 2019 r., 171,5 tys. zł w 2020 r., 174,3 tys. zł w 2021 r., 184,1 tys. zł w 2022 r., 129,5 tys. zł. W 2023 r. Plany nawożenia azotem podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w art. 105a ust. 1 pkt 1

¹² Dalej: „CDR”

¹³ W zakresie m. in.: płatności bezpośrednich, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, programów regionalnych, kredytów preferencyjnych.

¹⁴ Dalej: „ARiMR”.

upw¹⁵ stanowiły 0,2 % wszystkich sporządzonych planów -19 szt.¹⁶. Wysokość uzyskanych opłat za plany z art. 105a ust.1 pkt 1 upw wyniosła łącznie: 14,6 tys. zł, z tego w poszczególnych latach: 2019 r – 2,2 tys. zł, 2020 r. – 3,3 tys. zł, 2021 r. – 2,8 tys. zł, 2022 r. – 5,8 tys. zł, 2023 r. – 0,5 tys. zł. WODR nie dokonał zwrotów opłat za sporządzone plany, żaden z ww. podmiotów nie wnioskował o taki zwrot. Żaden ze sporządzonych planów nie otrzymał negatywnej opinii Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

(akta kontroli str. 17, 159-162, 568)

Kontrola dokumentacji dotyczącej 16 sporządzonych planów nawożenia azotem dla ww. podmiotów wykazała, że:

- WODR pobierał opłatę za sporządzone plany nawożenia azotem zgodnie z cennikiem usług¹⁷ zatwierdzanych, na wniosek Dyrektora KPODR, przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi,
- okresy nawożenia zawarte w planach nawożenia azotem, opracowanych przez Dyrektora WODR, określone zostały zgodnie z terminami wskazanymi w programie działań, tj. w terminie od 1 marca do 25 października,
- wysokość rocznej dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo określona w planie nawożenia azotem, zawierała nie więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

(akta kontroli str. 231-273, 453-475, 497)

4. Dyrektor WODR sporządził 161 wniosków¹⁸ lub innych dokumentów kierowanych do ARiMR niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Kontrola dokumentacji dotyczącej 15 wniosków o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE w łącznej kwocie 691,5 tys. zł na inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wykazała, że:

- wypełniona dokumentacja dotyczyła pomocy finansowej na budowę/przebudowę lub zakup: jedenastu zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych, dwunastu płyt do gromadzenia i przechowywania nawozów naturalnych stałych, jednej maszyny do nawożenia – wozu asenizacyjnego z aplikatorami, zakupu elementów maszyn – aplikatorów,
- WODR pobrał opłaty w łącznej kwocie 15,0 tys. zł - według cennika opłat,

¹⁵ Podmioty prowadzące produkcję rolną w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy, które: prowadzą chów lub hodowlę drobiu powyżej 40,0 tys. stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2,0 tys. stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

¹⁶ Tj. trzy w 2019 r., cztery w 2020 r., sześć w 2021 r (w tym: trzy plany nawożenia azotem wykonanie nieodpłatnie), pięć w 2022 r. i jeden w 2023 r.

¹⁷ Cenniki usług wprowadzone zarządzeniami Dyrektora KPODR: Nr 4/2018 z 21 marca 2018 r., Nr 2/2019 z 14 lutego 2019 r., Nr 4/2020 z 16 marca 2020 r., Nr 7/2022 z 31 marca 2022 r., Nr 9/2023 z 16 marca 2023 r., Nr 13/2023 z 8 maja 2023 r., dalej: „cennik usług”.

¹⁸ Tj. w 2018 r. – 0, 2019 r. – 49 szt., 2020 r. – 39 szt., 2021 r. – 25 szt., 2022 r. – 11 szt., 2023 r. – 37 szt.

- sześć¹⁹ wniosków otrzymało dofinansowanie z ARiMR na podstawie wypełnionej przez WODR dokumentacji,
- dziewięć wniosków o przyznanie pomocy finansowej nie otrzymało dofinansowania z ARiMR w tym: pięć wniosków nie zostało uzupełnionych, a w czterech przypadkach wnioskodawcy zrezygnowali ze ubiegania się o pomoc finansową,
- WODR nie dokonał zwrotów opłaty za wypełnione wnioski oraz nie wpłynęły wnioski o zwrot tej opłaty.

(akta kontroli str. 446-452)

5. KPODR przeprowadził szkolenia w latach 2018-2023 w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych w 120 ze 144 gmin pozostających we właściwości terytorialnej KPODR. W 24 gminach²⁰ takich szkoleń nie przeprowadzono, zapewniono jednak przeszkolenie co najmniej jednego rolnika w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych ze wszystkich gmin.

(akta kontroli str. 164-185)

Dyrektor Ośrodka poinformował, że nie we wszystkich gminach pozostających we właściwości terytorialnej KPODR prowadzone były szkolenia, jednak z każdej gminy uczestniczył w szkoleniu choć jeden rolnik. Szkolenia odbywały się najczęściej w centralnie położonej w danym powiecie gminie. O miejscu realizacji szkolenia decydował także dostęp do odpowiedniej sali szkoleniowej.

(akta kontroli str. 476-479)

Dyrektor WODR podał, że w Ośrodku analiza zatrudnienia prowadzona była na bieżąco. W przypadku pojawienia się wolnych stanowisk pracy, w związku przejściem na emeryturę pracownika, dłuższą nieobecnością wywołaną urlopem bezpłatnym, macierzyńskim czy wychowawczym, dyrektor wszczywał procedurę naboru.

(akta kontroli str. 13-16)

Do wykonywania działań edukacyjnych i doradczych w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych w latach 2018 – 2023 oddelegowanych było odpowiednio: 121, 129, 118, 131, 133 i 126 pracowników. Osoby te wykonywały pracę w 19 Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego i przeszkolili odpowiednio: 2019, 3763, 565, 802, 864, 2044 rolników.

(akta kontroli str. 22-40)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

WODR nie wykonał zaplanowanej liczby szkoleń oraz nie przeszkolił zaplanowanej liczby uczestników w latach 2018, 2020, 2022-2023 w zakresie zaleceń zawartych w zbiorze dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust 1 upw oraz w zakresie zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotowej i ramowej dyrektywy wodnej, tj.:

- średnie wykonanie planu szkoleń w latach 2018-2023 wyniosło 88,1 % (tj. plan 388, wykonanie 342),
- średnie wykonanie zaplanowanej liczby uczestników szkoleń w latach 2018-2023 - 95 % (tj. plan 7 625, wykonanie 7 214).

a) niewykonanie pełnego planu szkoleń dotyczyło w szczególności:

¹⁹ W dwóch przypadkach umowy zostały rozwiązane na wniosek beneficjenta.

²⁰ Gminy: Bobrowniki, Bobrowo, Cekcyn, Ciechocin, Ciechocinek, Górzno, Gruta, Jeżewo, Kowalewo Pomorskie, Łysomice, Mrocza, Nieszawa, Nowe, Osielsko, Papowo Biskupie, Radzyń Chełmiński, Rogóźno, Sadki, Skępe, Toruń, Wielka Nieszawka, Zbiczno, Zbójno, Zławieś Wielka.

- symbol szkolenia Z.1.K.1. – 45,4% planu szkoleń w latach 2018-2023 r., tj. plan 205 szkoleń, wykonanie 93 szkolenia w tym: 2018 r. – 29,1%, 2020 r. – 13,3%, 2023 r. – 50% planu.
  - symbol szkolenia Z.1.0.1. - 36,7% planu szkoleń w 2020 r. (tj. plan 60, wykonanie 22),
  - symbol szkolenia Z.1.P.1. – 77,3% planu szkoleń w 2023 r. (tj. plan 22, wykonanie 17).
- b) nieprzeszkolenie zaplanowanej liczby uczestników dotyczyło w szczególności:
- symbol szkolenia Z.1.K.1. – 45,7% planu w latach 2018-2023 r. (tj. plan 4 025 osób, wykonanie 1 838 osób), w tym w szczególności: w 2018 r. 28,9% (tj. plan 2 610 osób, wykonanie 753 osób, w 2020 r. plan 295 osób, wykonanie 36 osób, w 2023 r. plan 235, wykonanie 68),
  - symbol szkolenia: Z.1.0.1. – 38,2% planu w 2020 r. (tj. plan 1 180, wykonanie 451),
  - symbol szkolenia Z.1.P.1. – 66,7% planu w 2023 r. (tj. plan 405, wykonanie 270).
(akta kontroli str. 41, 164-185, 231-236, 569-594)

Dyrektor KPODR wyjaśnił, że przyczyną niewykonania zaplanowanej liczby szkoleń (88,1%) oraz nieprzeszkolenia planowanej liczby uczestników (średnie wykonanie 954,6) w latach 2018-2023 były m.in. trudności jakie wywołała pandemia COVID-19. Liczne obostrzenia, zmiana formuły szkoleń, konferencji ze stacjonarnej na online negatywnie wpłynęły na realizację planu. Wskazał również, że zainteresowanie rolników ww. szkoleniami w kolejnych latach po 2019 r. sukcesywnie malało, co było wynikiem skutecznej organizacji szkoleń m.in. w 2019 r. tj. po wprowadzeniu zmian w prawodawstwie.

(akta kontroli str. 231-236, 476-479)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski Realizacja zaplanowanej liczby szkoleń wobec wszystkich uczestników.

V. Pozostałe informacje i pouczenia.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 18 listopada 2024 r.

Kontrolerzy
(-) Hanna Loch-Klimek
specjalista kontroli państwowej

(-) Leszek Murat
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Bydgoszczy,
z up. (-) p.o. Wicedyrektor Agnieszka Serlikowska